

Aspecte clinice și terapeutice ale granulomului inelar la copii

Nina FIODOROVA¹, Rodica CHITIC¹, *Vasile STURZA¹, Dumitru RUBANOVICI², Iulia EMEȚ¹, Elena GRIB²¹Catedra Dermatovenerologie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"²Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile, Chișinău, Republica Moldova

*Autor corespondent: vasile.sturza@usmf.md

Generalități. Granulomul inelar este o dermatoză cronică, inflamatorie, benignă, afectând în 2/3 din cazuri, copii și adolescenți, cu predilecție sexul feminin (raportul feminin/masculin fiind de 2/1). În 85% cazuri, are un caracter localizat și o evoluție sub 2 ani. Maladia a fost descrisă primar de Colcott-Fox în 1895.

Obiective. Evaluarea particularităților clinico-evolutive și de tratament ale granulomului inelar la copii.

Material și metode. Studiul clinic retrospectiv a cuprins 27 de copii (fete/băieți – 19/8; rural/urban – 15/12) cu granulom inelar, tratați în spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile, pe parcursul anilor 2008-2016. S-au luat în considerație datele clinico-evolutive, paraclinice și cele de tratament.

Rezultate. Vârsta medie a pacienților a constituit 5,2 ani. Conform vârstei, bolnavii au fost repartizați în felul următor: până la 1 an – 1 caz; 1-4 ani – 15 cazuri; 5-8 ani – 4 cazuri; 9-12 ani – 3 cazuri; 13-15 ani – 4 cazuri. Durata maladiei a oscilat între 2 săptămâni și 4 ani. Maladiile concomitente inter-curente semnalate: infecții respiratorii acute – 4 cazuri; dermatită alergică postmedicamentoasă, tonzilită cronică în acutizare – câte 2 cazuri; enterobioză intestinală, varicelă, boala Lyme – câte 1 caz. Dintre alți factori declanșatori posibili ai dermatozei au fost suspecți: traume – 2 cazuri; medicamente (antibiotice, antiinflamatoare nesteroidiene, antiseptice) – 5 cazuri; proba intradermală cu tuberculină – 1 caz. La 2 frați, s-au constatat cazuri familiale de granulom inelar. Forma localizată de granulom inelar s-a evidențiat la 17 pacienți, iar cea diseminată – la 10 (2-6 plăci) pacienți. Localizarea leziunilor cutanate a fost asimetrică și diversă: membre inferioare – 18 (fața dorsală – 10, gambe – 5, genunchi – 2, coapse – 1), membre superioare – 6 (dosul mâinilor – 3, antebrățe – 2, coate – 1), trunchi – 3 cazuri. Examenul obiectiv a evidențiat papule sau noduli mici, de culoare roz-liliachie, ferme, lipsite de semne subiective, grupate în inele, cu evoluție centrifugă, placardele fiind de dimensiuni de la 2-5 cm până la 8-10 cm în diametru. Din investigațiile paraclinice remarcăm: anemie – 2 cazuri, leucocitoză – 6 cazuri, VSH crescut – 9 cazuri, enterobioză intestinală – 1 caz. Pacienții au fost consultați de medici specialiști (ftiziopulmonolog, reumatolog, endocrinolog) pentru a exclude și alte patologii. Examenul histopatologic al leziunilor a evidențiat (8 cazuri) prezența unui infiltrat granulos dermic slab (prevalent histiocitar); un epiderm nemodificat; plaje mai mult sau mai puțin întinse de collagen în suferință, cu fragmentarea, omogenizarea și degenerescența fibrinoidă a benzilor acestuia. Tratamentul s-a efectuat în cure și a inclus: vitamina A, vasodilatatoare (acid nicotinic, pentoxifilină etc.), pansamente ocluzive cu dermatocorticoizi (Advantan, Elocom, Dermovate), masajele cu azot lichid (10 sesiuni), ultrasunet asociat cu unguente vasodilatatoare (6-8 sesiuni). Durata medie a tratamentului a constituit 12-15 zile. Majoritatea bolnavilor au beneficiat de 1-2 cure consecutive de tratament, la un interval de 1-2 luni. Vindecarea clinică s-a constatat la 25 de pacienți, inclusiv 8 pacienți au administrat o cură de tratament, 2 cure – 10 pacienți, 3-4 cure – 5 pacienți și 5-6 cure – 4 pacienți.

Concluzii. Cea mai frecventă formă de granulom inelar se dovedește a fi cea constatată în 2/3 din cazuri la sexul feminin și, în jumătate din cazuri, la copiii mici (1-4 ani), cu localizări pe membrele inferioare. Asocierea granulomului inelar cu boli interne (diabet zaharat, boli autoimune, maligne, limfo-proliferative etc.) nu s-a constatat, excepție fiind un caz de boală Lyme. De menționat, eficacitatea tratamentului combinat (topic, crioterapie, general) în cure repetate consecutive.

Cuvinte-cheie: granulom inelar, copii, particularități evolutive, tratament.

Clinical and therapeutic aspects of granuloma annulare in children

Overview. The granuloma annulare is a benign inflammatory chronic dermatitis that in two thirds of cases affecting children and adolescents, prevailing in females (ratio female / male, being 2/1), having in 85% of cases a located character and evolving less than 2 years. The disease was described primarily by Colcott-Fox in 1895.

Objectives. Evaluation of the particularities of clinical course and treatment of the granuloma annulare in children.

Materials and methods. Retrospective clinical study included 27 children (girls / boys-19/8; rural / urban-15/12) with granuloma annulare, hospitalized in the Dermatology and Communicable Diseases Hospital, during the years 2008-2016. Evolving clinical data, laboratory tests and treatment have been taken into account.

Results. The average age was 5,2 years. Patients were divided by age as follows: up to 1 year – 1 case; 1-4 years – 15 cases; 5-8 years – 4 cases; 9-12 years – 3 cases; 13 to 15 years – 4 cases. 15 were from rural areas, 12 children from the urban areas. Disease duration varied from 2 weeks to 4 years. Intercurrent accompanying diseases were reported: acute respiratory infections – 4 cases; allergic dermatitis adverse drug reactions, chronic tonsillitis in acute worsening – 2 cases of each; intestinal enterobius, chickenpox, Lyme disease – 1 case of each. Among other possible triggers of dermatitis were suspected: trauma in 2 cases; medicines (antibiotics, NSAIDs, antiseptics) – 5 cases; intradermal test with tuberculin- 1 case. At two brothers were observed familial cases of granuloma annulare. Localized form of the annulare granuloma was revealed in 17 patients, and the disseminated form – 10 (2-6 plates) patients. Asymmetric localization of skin lesions was diverse, namely, lower limbs – 18 (dorsal side – 10; legs – 5; knee – 2; hip – 1); upper limbs – 6 (dorsal of the hands – 3; forearms – 2; elbows – 1). Local examination reveals papules or small nodules, by lilac pink colour, firm, without any subjective signs, divided into rings with a centrifugal evolution, the size of the plaques was from 2.5 cm to 10.8 cm in diameter. From clinical investigations we note: anemia – 2 cases, leukocytosis – 6 cases; increased ESR – 9 cases; intestinal enterobius – 1 case. The patients were consulted by specialist physicians (pulmonologist, rheumatologist, endocrinologist) to exclude other pathologies. Histopathology revealed lesions (8 cases): the presence of a weak dermal infiltrate granular (histiocytic prevalence); epidermis unchanged; areas with more or less extensive damaging of collagen, fragmentation, homogenization and fibrinoid degeneration of its bands. The treatment was carried out in the course, including: Vitamin A, vasodilators (nicotinic acid, pentoxifylline, etc.), occlusive dressing with topical corticosteroid (Advantan, Elocom, Dermovate), massages with liquid nitrogen (10 sessions), ultrasound associated with vasodilator unguents (6-8 sessions). Average duration of treatment was 12-15 days. Most patients received 1-2 consecutive treatment cycles with intervals of 1-2 months. The clinical healing has been found in 25 patients, including: a course of treatment 8 patients received, 2 cycles – 10 patients, 3-4 cures – 5 patients, 5-6 cures – 4 patients.

Conclusions. The most frequent form of granuloma annulare proves to be a localized form, found in two thirds of cases in female patients, and in half of cases in young children (1-4 years) localized on the lower limbs. The association of granuloma annulare with internal diseases (diabetes mellitus, autoimmune diseases, malignant, lympho-proliferative, etc.) was not found, the exception being a case of Lyme disease. It is mentioned, the effectiveness of combination therapy (topical, cryotherapy, general) in consecutive repeated courses.

Key words: granuloma annulare, children, particularities of evolution, treatment.